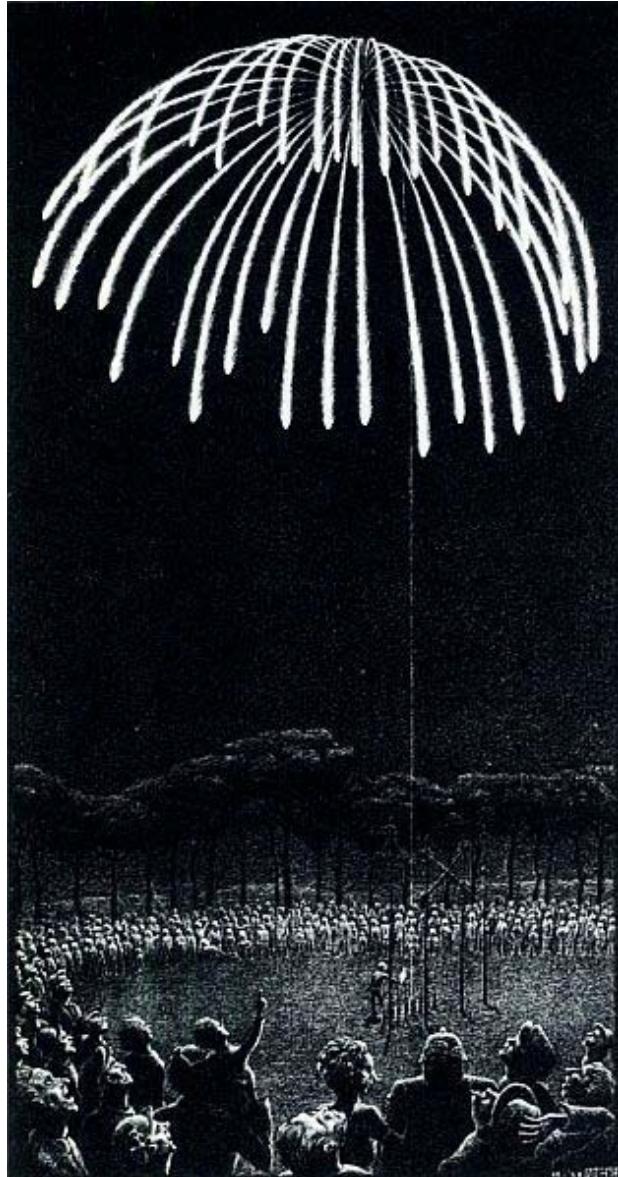

AI XÒVOLDIR

(Carmina Vespera Canenda)

Rafael Travieso Álvarez

MIRALL DE GLAÇ – POESIA XXII – Octubre 1989

CIRCUMVALACIONS

1. Certes coneixences tenen un origen imprecís. A la fi de la passada dècada vaig fixar-me, tot encuriós, en un home madur que, voltat de gent molt més jove, freqüentava els ambients de la nostra ciutat on s'hi barrejen cràpules, artistes o aprenents d'artista, bohemis desclassats. Em va sorprendre perquè la seva imatge em resultava molt familiar, però no sabia d'on i, a més a més, no encaixava en el meu esquema de la fauna nocturnal terrassenca. No obstant això, tot i la normalitat aparent del seu aspecte i del seu comportament, alguna cosa el situava al marge de les tipologies usuals.

No vaig trigar gaire a satisfer la meva curiositat, en la mesura que és possible resoldre la incògnita que indefectiblement planteja tota persona. Per una amistat comuna vaig descobrir que l'home treballava a la farmàcia del carrer Sant Antoni, on de ben segur alguna urgència m'havia dut durant la meua infantesa; que es deia Rafael Travieso; que havia creat i dirigia un grup de teatre no professional; que... I amb el temps, en intensificar-se la nostra relació, se m'han fet evidents el seu enorme bagatge cultural interdisciplinari i la seva personalitat senzilla, però no gens convencional.

Quant a la creació literària, que és el que ara ha d'interessar-nos, puc dir que en Rafael Travieso ho ha conreat gairebé tot i amb encert: de la novel·la a la poesia experimental, de la biografia a la targeta postal costumista i històrica. També em consta que ha fruit més amb el procés creatiu que amb l'afany de transcendència pública.

2. A desgrat del que pensi la gent assenyada, diré que sempre he estat sensible a la potencial bellesa de tot allò que és mestís i marginal.

Així, quan vaig començar a conèixer diverses llengües romàniques, em va passar pel cap la possibilitat de crear una llengua literària que fos una simbiosi dels elements més musicals i expressius de cada una.

Aquesta idea no reeixí, però d'ençà de llavors m'ha restat una forta atracció per les llengües fictícies o desterritorialitzades, les amalgames lingüístiques i les parles híbrides i frontereres; atracció satisfeta amb el decurs dels anys, a mesura que n'he anat coneixent concrecions diverses, des de les que tenen veritables arrels en una col·lectivitat fins a les que han

estat fruit d'un únic creador. *Aixòvoldir* és precisament una d'aquestes concrecions.

Quan vaig llegir aquest poemari per primera vegada, em va sorprendre doblement: per la gosadia d'utilitzar tres llengües alhora amb una convicció i un encert que mai no havia vistos i sobretot perquè, més enllà de l'experimentació o del mer reflex d'una possible realitat expressiva, no hi és absent la poesia en el sentit més estricte i indefinible d'aquesta paraula; mancança que, malauradament, sovinteja força a la literatura versificada actual.

3. L'any 1987 s'edita a Terrassa la *Mostra de Poetes Terrassencs 1986-87*, que recull poemes de quaranta-nou autors locals. La publicació d'aquesta obra, avui exhaurida, va respondre a la confluència d'individualitats i grups diversos, però cal dir que l'element desencadenant va ser —i és un fet significatiu— Rafael Travieso.

Aixòvoldir fou publicat per primera vegada en aquesta mostra. El text, però, hi va patir el flagell de les errades tipogràfiques i la manca —per raons d'espai— del poema final.

Oferim avui novament al públic lector aquest poemari, en forma íntegra i corregida, amb el desig que sigui acollit amb interès i estimació, si no amb entusiasme.

Jordi F. Fernández

Edició de 1.000 exemplars

Coordinació: Jordi F. Fernández i Pep Julià

Il·lustració de la portada: M. C. Escher

AIXÒVOLDIR

(Carmina Vespera Canenda)

Això vol dir:

Que les que portes als teus roses llavis
de les freqüències per a protegir-te modulades,
i de les altes fidelitats embrutidores,
per, cauran en, terra, qualsevol moment,
i aleshores els cossos, el teu cap,
d'anuncis de xampú i desodorants,
emplenaran d'escumes i perfums,
verges, jovenívols i escultòrics,
substituint per amides aromàtiques
de la pell adormida la veritable aroma.

Guarda't de les imatges polícromes
del sortidor catòdic de les ones,
que farà que el tacte calent, substituït
de la carn real i oblidat, en un fantasma
buit es converteixi i s'evapori
quan, a la nit, adormit, la tele tanquis.

Guarda't de les altes fidelitats sonores
produïdes pels timpans electrònics.

Un so pur, encara que no ho sembli,
ni còpies ni gravacions a les estrelles,
en solc de plàstic o polseguera d'òxids
arribarà, perquè la vibració robada
és la papallona morta del quadret.

Aquelles dels teus llavis que et defensen,
roses del món i del mati obertes,
siguin de la vida el símbol més autèntic,
original de tot, l'insubstituïble,
incopiabile, ingravable, incassetable,
malgrat totes les astúcies electròniques
a la fan bocabadar que turbamulta.

Un cojín de raso y un melocotón maduro.
Una noche tierna y casi líquida. En su punto¹
para beberla a tragos, lentamente,
como un vaso de vino, lleno de alma.

¿De dónde salen los fantasmas muertos
que bailan en mi cabeza soñolienta?

El vaso de vino tiene la sombra dulce
y el cristal fabrica estrellas en la mesa.
Habrá una luz en la noche, fugitiva,
que solamente durará un segundo,
para abrir el misterio de tu cuerpo.

Toda la noche en vela para conseguirlo,
—este segundo tiene raíz divina—.
Toda la noche en vela, palabras ciegas,
esperando llegar al microscópico
punto de tiempo, que estallará en tus ojos
con un vaso en la mano, de vino tinto.

Això vol dir:

¹ Me jucunda juvant tractae per pocula noctes.
O sigui: una nit suau i tendra, llaminera, per xuclar-la a glops de lluna plena al davant d'un vas de vi.
I passem tota la vetlla nocturna per conquerir un segon, per obrir el mot hermètic, la paraula tancada, que una vegada oberta ja no té significat.

Vés-hi, caminant fins al forat.
—Acércate despacio, lentamente,
al agujero cubierto por la fronda negra—.
La xarxa negrenca.

Grieta, agujero, coral brillante que late
—un forat que viu del no-res—
y vive de la nada, húmeda y soñadora,
orientat vers l'agulla de la brúixola,
norte puntiagudo.

Temblor de carne cuando el día se abre,
tremolor de carn quan el dia s'obre,
xafoigor humida, sobre laderas rojas
—l'esquerda vermella—.
Se hunde el valle i la vall s'enfonsa
recollint els núvols y apagando luces,
muy lejos de los ojos, que cortan diagonales.
(Ablanits al biaix).

La tarde es blanca y dulce y lisa
—amb senyals inequívocs de roba
i fronteres de pell que divideixen
els matins despullats peça per peça—.
Las fronteras de piel que te señalan
dónde empieza el país.

Acércate.
No hay sol, ni aire, ni vacaciones
darrer amagatall d'aquest misteri
—el último escondite del misterio—
que barreja les pomes i les serps.

*Pulchra sunt ubera, quae
paululum supereminent...*

Dos cúpulas simétricas, dotadas
de una dulzura elástica y oculta,
temblando en la tierra, bajo el cielo
alrededor de un eje burbujeante.

Si tú caminas, punteando estrellas,
son dos alas que en el mar se mecen
con un balanceo oscilatorio
que produce corrientes submarinas.

Potros rampantes, aparejados juntos,
resoplando deseos en tensión perpetua,
cuando los sueltas, en tu dormitorio,
saltan y vuelan.¹

Això vol dir:

¹ Una dolcesa elàstica i oculta
tremola sota el cel i dalt la terra
perquè els mugrons de llum apaivagada
són dos punts d'incerta referència.

Quan camines, és ben bé molt clar
que puntegen les estrelles i les ones
amb el seu balanceig oscil·latori
produït pel vent ocult de sota terra
i els corrents de llum del mare nostrum.
És aquest el moment bufadesigs.

A vegades, però, el cor del cos
i el cor dels ulls, deslligats a la cambra,
no segueixen el ritme asteroidal
del cor de les nostres veus.
Salten i cauen.

L'escalfor del teu cos¹
y el calor de tu cuerpo
s'estenen com una llàntia
sobre mi piel,
como una mancha,
la meva pell.

Es regira la sang, burxant les soques
y calcinando troncos boquiabiertos.

Tensions ocultes
cruixint i esvalotant-se
com la fulla mullada
bailando contra el sol.
Y al fondo el árbol.

Glorioso delirio del viejo salterio,
gloriós deliri del vell salteri,
Pal de la nau del nou misteri,
palo mayor del barco del nuevo misterio.

Veinte velas hinchadas, vint veles plenes
de la teva flaire y con tu aliento,
surcan los mares con rumbo a ti,
solquen les aigües buscant-te a tu.

Això vol dir:

¹ L'escalfor del cos és la més pura qualitat de l'home. Diguem que l'escalfor, conseqüència d'una combinació físico-química, procedeix directament de l'íntima esserència de l'esperit. El calor és esperit. És la bufada calenta de l'esperit. La falta de calor és la mort. La gràfica de les temperatures del cos humà és la vida.

No hi ha més trepitjades al camí.¹
Han fugit els gossos que bordaven
sobre el cuerpo desnudo del rey muerto.

I ens trobem ara en giravolts de sínia,
buscando el agua en cangilones rotos.

Se ha borrado el camino. Todo es nuevo
y otra vez volvemos a lo mismo,
el pino enhiesto en el círculo geométrico,
a contraluz de un cielo rojo-sangre.

Entrarem en el dubte que ens aixafa
amb un plaer somniat d'esbrancaments.

Tú misma eres la puerta y la que llamas.
Yo soy el que llamo y el que abro.
Tumbados en la hierba de San Juan.

Això vol dir:

¹ Que el vell camí s'ha tornat nou, tamquam si longam aliquam viam confeceris. És el moment de la tardor eixuta: Languet amor, languet juvenus, languet lunae jubar, languet rabies, languet aequor, omnium rerum cupido languet. S'ha mort el rei i els catúfols de la sínia són foradats. Ens aixafa el dubte del vespre. El dubte final. Ja hi som spemque metumque inter dubii. Sumpsisti dubia pro certis. Dubia verba, dubia mens, dubia victoria, dubia mors.

Trobo que fas bona feina
brodant amb fil de roses blaves.¹
El teu cos ple de triomfs
m'ha esquitxat el cap de plata.

Quin vaixell enfonsarem
amb l'ham engreixat de palla?
Avui, és avui el dia²
—un volt d'hores capgirades—.

Un dia per estripar
el pany, la clau i la balda.
Tornarem tot just a l'hora³
de veure fugir la casa.

Això vol dir:

¹ Todo el mundo sabe que de las rosas azules se obtiene una especie de hilo que resulta indispensable para bordar con hilo de rosas azules. Omnia sunt hominum tenui pendentia filo. A este hilo se refería Quinto Horacio Flaco.

² Dies irae, dies illa,
solvat saeculum in favilla.

Tú y yo seremos testigos. Junto con la Sibila. He aquí la señal: les hores capgirades. Invertitur ordo. In horam vive! Porque quacumque deus tibi fortunaverit horam.

³ Tornarem! És clar que tornarem. Per veure la fugida de la casa vella. Adéu-siau. Ya no era nuestra. Fugit irreparabile tempus. Domus nostra. Domus erroris. Domus ventorum.

No vull veure't mai més damunt l'herba
amb els ulls ploraners i rogencs.
No quiero verte más sobre la hierba,
con los ojos llorosos e irritados.
Te dejo el coche con la llave puesta
i tornaré en el tren cap a la ciutat.

Deixa que el soroll s'assegui.
Deja que el ruido sedimente.
Deixa que els ocells s'esborrin.
Deja que los pájaros se borren
y vuelve a la ciudad en nuestro coche.

Porque hoy, mucho más que mucho más que nunca,
—molt més que mai per mai—,
les mans remembren
y el olvido madruga más que nunca,¹
—més que mai matina l'oblit malgastador—
para gastar los millones de miradas
que habíamos ahorrado en las pupilas.

Això vol dir:

¹ ...Nec unquam obliviscar noctis illius.
... cum repeto noctem qua tot mihi cara reliqui labitur ex oculis nunc quoque gutta
meis.
L'oblit es transmuta en record. Solament recordem les coses que oblidem. L'oblit és
transparent y a través de él podemos contemplar el pasado con una lágrima en la
mejilla. Tacitusque recordor.

Fui allà con la idea de una gran comilona,
pero me cayó a los pies una estrella reventada¹
y tuve que olvidarme del menú de aquella noche,
para socorrer a la estrella, rota sobre el asfalto.

(L'estel era fet de carn incorruptible,²
amb ulls impressionats per les pluges sonores).
Tenía sus manos húmedas y un finísimo vello,
como un campo de hierba recién nacida.
Finísim borrisol.

Em va passar la gana amb l`estel a les mans.
(Pero en vez de llevarla al médico de urgencia,
la llevé a mi casa, la metí en la ducha
y me acosté con ella entre sábanas nuevas)³
Llençols nous.

Això vol dir:

¹ És cosa molt freqüent que els estels caiguin sobre l'asfalt. El que passa és que la majoria de les vegades ningú no se n'adona i els cotxes els aixafen i les pluges i els vents se'ls emporten per les clavegueres.

² Tots ho són. Illi sempiterni ignes, quae sidera et stellas vocatis. I n'hi ha de moltes menes: stella matutina, stella nocturna, stella fulgens, stella vaga, stella frigida, stella comans, et coeterae stellae.

³ Em vaig aprofitar de la situació. Exemplum statui. Si tots féssim el mateix, la nostra volguda Terra seria una Terra Estrellada.

Ama como si fuera eterno¹
el Amor,
pero no lo creas.

Un amor eterno no cabe
en una vida no eterna.
Es cuestión de medidas:
o se acorta el amor,
o se alarga la vida.
A pesar de Platón.

L'amor és un cicle biològic
i cal ser un heroi
per a reconèixer-ho
i admetre-ho²
i saber el punt exacte
del cicle, en que te encuentras
en un moment donat,
a los efectos oportunos.

Les úniques flors eternes
són les de plàstic.

Això vol dir:

¹ Aquestes contradiccions tenen el nas punxegut. Es fiquen a la vida de tothom (això vol dir: totus Homo). La vida de l'home està feta de pauculae temporum stillae, com deia l'Agustí (el d'Hipona).

² Quan l'home arriba al cim de l'esperit s'adona que la matèria ja era a dalt des de molt abans. Mateixa. La mateixa. Mateixa. El mateix. Tot. Totus. Total.

Aquest document digital conté tots els textos i imatges essencials de la plaquette del mateix títol, però no coincideixen ni la tipografia ni la composició.

Mirall de Glaç

Grup de Literatura d'Amics de les Arts

Carrer del Teatre, 2 / Carrer de Sant Pere, 46, primera planta
/ 08221 Terrassa

info@amicsdelesarts-jjmm.cat
<http://www.miralldeglac.cat/>